Ухапване от насекоми

Благоприятните климатични особености през летните месеци, а именно високите температури и увеличена влажност, създават особено добри условия за увеличаване популациите на насекомите, с което силно нараства и рискът от заразяване с пренасяните от тях инфекции.

УХАПВАНЕ ОТ КЪРЛЕЖ

Кърлежите са кръвосмучещи ектопаразити, които участват в предаването на редица инфекциозни болести. Те не само пренасят, но и са резервоар на различни инфекциозни болести, най - известните от които са Лаймска болест, Марсилска треска, Кримска хеморагична треска, Ку – треска, Вирусен енцефалит.
Най-често заразяването става при ухапване, но е възможно инфекцията да бъде пренесена и при смачкване на кърлежа с пръсти, както и при контакт на насекомото с очите или наранена кожа. Ухапването от кърлеж е безболезнено за човека поради анестезиращите вещества, които той отделя при забиването си.

Болести с голямо практическо значение у нас

Лаймската болест е една от най-разпространените, предавани от кърлежи, инфекции в България. Клиничната картина може да имитира редица заболявания, но най-често протича в три стадия.
Първият стадий започва след инкубационен период от 3 до 30 дни и се характеризира със

зачервяване на кожата около мястото на ухапване от кърлежа, което бързо се разширява. Други начални симптоми са увеличение на лимфните възли в областта на ухапването, отпадналост, температура, болки в мускулите и ставите, главоболие. Симптомите могат да изчезнат и без лечение, но причинителят остава в организма и заболяването може да прогресира.
Вторият стадий се развива месеци след заразяването. Заболелите често усещат умора, имат проблеми с концентрацията и световъртеж. Типични са кризите на изпотяване и епизодите със силно учестен пулс. Наблюдават се неврологични, ставни и очни прояви на заболяването, както и засягане на сърцето, множествени червени петна по кожата.
Третия стадий се характеризира с появата на усложнения от нелекуваната лаймска болест. Той протича години след заразяването.

Марсилската треска е другото най-разпространено заболяване, предавано чрез кърлежи. Тя е разпространена предимно в Южна България и по Черноморието. На мястото на ухапването често се появява неболезнено уплътнение (тъмно петно), покрито с тъмна коричка, което в много случаи остава незабелязано. Заболяването започва след скрит период от 3 до 7 дни с висока температура, силно главоболие, мускулни и ставни болки, отпадналост, гадене, повръщане и зачервяване на очите. След още 3-4 дни се появява обрив на едри петна по цялото тяло, включително по дланите и стъпалата.

Ку -треска. Основен резервоар на причинителя на ку-треската са селскостопанските животни. При тях обикновено инфекцията протича без клинични прояви. Освен чрез ухапване от кърлеж, хората се заразяват при вдишване на пръски или прах, съдържащи причинителя на ку-треската или при консумиране на заразени продукти. Скритият период на заболяването е от 3 до 30 дни. То започва остро с висока температура, втрисане, отпадналост, силно главоболие и мускулни болки. При голяма част от заболелите се развива пневмония. Кримската-конго хеморагична треска е рядко срещано, но едно от най-тежко протичащите инфекциозни заболявания у нас, пренасяно от кърлежи. Среща се в Шуменска, Великотърновска, Бургаска, Старозагорска, Сливенска, Пазарджишка, Хасковска и Кържалийска област. Освен чрез ухапване от кърлеж

заразата може да се пренесе и при контакт с болен. Кримската-конго хеморагична треска започва с грипоподобни оплаквания - висока температура с втрисане, главоболие, мускулни болки. Появяват се обилни кръвоизливи от кожата, венците и вътрешните органи. Професионално застрашените могат да се предпазят от заразяване, като профилактично се имунизират.

Профилактика на ухапване от кърлеж

Най-добрата профилактика срещу кърлежи е ежедневен оглед на тялото за да не се допусне продължителен престой на паразита, тъй като вероятността от заразяване рязко нараства.

Поведение за избягване на ухапвания

• Избягване места с буйна растителност и висока влажност.
• След разходка сред природата е необходимо внимателно оглеждане на тялото, като обърнете особено внимание на врата, окосмената част на главата, зад ушите, подмишниците и слабините. Не трябва да се пренебрегва огледа и обезпаразитяването и на домашните животни
• Използване на подходяща екипировка - дълги стегнати ръкави и панталони, дълги чорапи, високи и затворени обувки.
• Индивидуалната защита се осъществява чрез използване на репеленти /вещества които отблъскват насекомите/. На пазара се предлага разнообразие от отблъскващи препарати - във вид на спрей, лосион, гел или рол-он. Желателно е репелентът да се нанася върху дрехите.
• Редовно почистване на падналите клони и гниещите листа, окосяване на тревата и ограничаване достъпът на животни в тревните площи на населените места.

Ако все пак ни ухапе кърлеж

Необходимо е да се потърси специализирана помощ, като важно е правилното отстраняване на впития кърлеж. Отстраняването трябва да стане внимателно чрез постепенно издърпване, за да не се допусне откъсване на главичката. Практиката, кърлежът да се намазва с мазнина е отхвърлена, поради това че се предизвиква връщане на чревното съдържание в кръвта на гостоприемника при което шанса за заразяване се увеличава. За изваждане на кърлежа е добре да се използват пинцети. Недопустимо е той да се пипа с голи ръце, както и да се смачква с пръсти, защото по този начин заразата може да бъде пренесена върху човека, особено ако попадне върху наранена кожа или върху конюнктивите. След отстраняването на кърлежа кожата се почиства и дезинфекцира. Препоръчително е в продължение на няколко дни да наблюдавате засегнатото място за поява на локални петна, оток, болка, както и за температура, главоболие, ставни и мускулни болки.

УХАПВАНЕ ОТ КОМАР

Комарите са кръвосмучещи насекоми и са най-активни рано сутрин или вечер при оптимални температури около 25-27°C. Преносители са на повече от 50 вирусни и бактериални инфекции и паразитози като: малария, филариоза, жълта треска, туларемия и др. Чувствителността към ухапването е индивидуална, като при някои хора може да се достигне до тежки алергични реакции, при което е необходима медицинска помощ. Ухапването е съпроводено с парене и сърбеж, поради дразнещия ефект на вещества съдържащи се в слюнката на женския комар. В повечето случаи има локални реакции с различна тежест в зависимост от индивидуалната чувствителност. Разчесването на ухапаното място може да доведе до възпаление и образуването на раничка, която да причини повече неприятности.

Профилактика на ухапване от комар

• Замрежване на помещенията
• Електроуреди на различен принцип за отблъскване на насекомите от жилищата /електрически изпарители на препарати против насекоми или ароматизиращи спирали/. Удачно е да се използват безшумни машинки против насекоми на основата на ултразвук или етерични масла.
• Използване на репеленти за индивидуална защита В аптечната и магазинна мрежа се предлага разнообразие от репеленти - във вид на спрей, лосион, крем или мокри кърпички с препарат.

Ако все пак ни ухапе комар

Препоръчва се локална обработка с противоалергичен препарат, а при тежки алергични реакции е необходимо да се потърси медицинска помощ.

УХАПВАНЕ ОТ БЪЛХИ

Бълхите са кръвосмучещи насекоми, особено разпространени през пролетта и в края на есента, като разпространението им се влияе от влажността и температурите, и от наличието на подходящи гостоприемници. Бълхите участват в разпространението на редица тежки заболявания като туларемия, ендемичен тиф, чума и антракс. Ухапването от бълхите е безболезнено, защото се отделят болкоуспокояващи вещества, но може да доведе до кожни обриви и алергии.

Профилактика на ухапвания от бълхи

• избягване места с буйна растителност и висока влажност
• използване на репеленти за индивидуална защита
• да не се пренебрегва ролята на домашните любимци като преносители на бълхите.